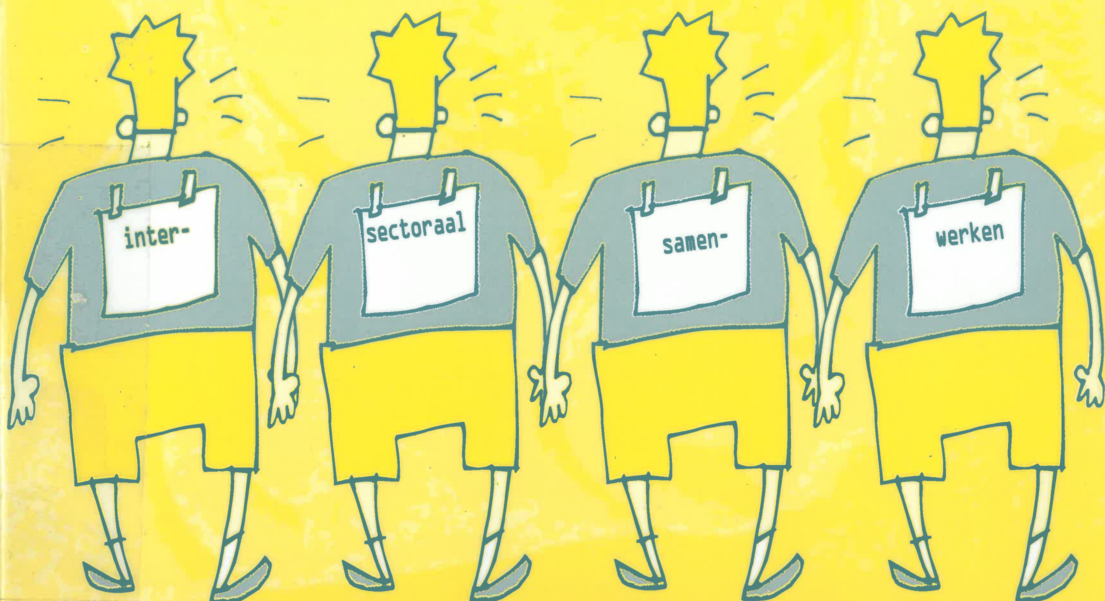
Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het uitgaansleven

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het uitgaansleven

Realisatie en eindredactie:
Marijs Geirnaert, directeur VAD,
Marie-Claire Lambrechts, stafmedewerker VAD,
Inge Baeten, stafmedewerker VAD.

Een samenwerkingsproject tussen VAD, de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale preventieplatforms, ondersteund door de verschillende sectoren.

Reeks: Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!

November 1998

COLOFON SECTORBROCHURE UITGAANSLEVEN

Lay-out en vormgeving: FOLIO, Marijke Deweerdt, Brugge
Druk: SINTJORIS, Merendree

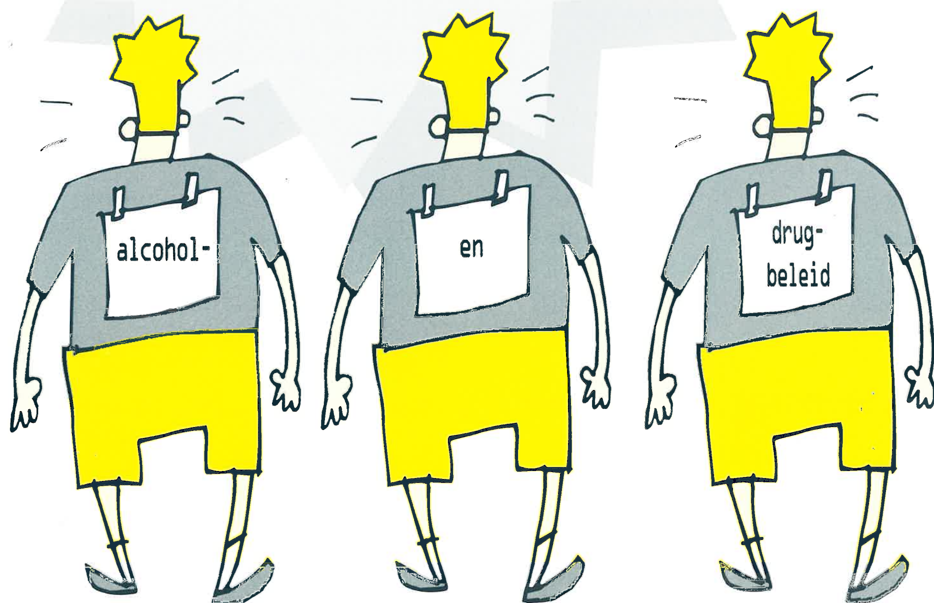
VAD
E. Tollenaerestraat 15
1020 Brussel
tel: 02/423.03.33
fax: 02/423.03.34
e-mail: vad@vad.be
website: http://www.vad.be

ISBN-nummer: 90-804633-3-7

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het uitgaansleven

INHOUD

alcohol-
en
drug-
beleid

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Het uitgaansleven

In deze brochure beperken we de sector uitgaansleven tot *uitbaters en personeel van cafés, bars, discotheken en tot organisatoren van fuiven, festivals,...* Voor hen is er -op Vlaams niveau- een expliciet aanbod rond alcohol en drugs uitgewerkt: visie, vorming en ondersteuning, materiaal. Ook de voortrekker van een lokaal alcohol- en drugoverleg zal aan deze brochure een handige leidraad hebben.

Deze brochure biedt de lezer een zicht op de mogelijkheden om in en tussen sectoren rond alcohol en drugs te werken. Zij verduidelijkt de rol die de sector kan spelen in een lokaal alcohol- en drugbeleid, geeft met andere woorden aan waarom het voor haar interessant is om hieraan deel te nemen. Ze toont ook aan hoe je in de eigen sector aan alcohol- en drugpreventie kan doen en hoe je rond het thema alcohol en drugs intersectoraal kan samenwerken. Intersectoraal werken is de rode draad in deze brochure.

1. Een lokaal alcohol- en drugbeleid[1] en het uitgaansleven

Waarom het uitgaansleven?

In het uitgaansleven neemt vooral alcohol, maar bij bepaalde subgroepen ook steeds meer illegaal druggebruik, een bijzondere plaats in. Ontspannen genieten, verleggen van grenzen, opzoeken van kick-ervaringen, groepscultuur, zijn elementen die nauw verbonden zijn met het gebruik en soms ook met het misbruik van alcohol of drugs.

Beschuldigde, sta op

Het uitgaansleven is de laatste jaren vaak met de vinger gewezen wanneer het over alcohol en drugs gaat. De sector wordt vaak verantwoordelijk gesteld voor de weekenddoden en de problemen met alcohol en verkeer, terwijl de populariteit van XTC en andere synthetische drugs eveneens in het uitgaansmilieu (en vooral in de discotheken) wordt gesitueerd. De sector wordt vaak ook als eerste verantwoordelijke aangewezen bij overlast, vandalisme en criminaliteit.

Niet alleen het uitgaansleven

Problemen ten gevolge van drugmisbruik zijn complex en de oorzaken zijn vaak moeilijk te achterhalen. De problemen doen zich niet enkel voor bij jongeren, maar alle leeftijds- en bevolkingsgroepen krijgen er mee te maken. Dergelijke complexe problematiek kan niet via eenvoudige campagnes of preventieprogramma's worden voorkomen.
Drugproblemen kan men voorkomen wanneer in de verschillende levensdomeinen (thuis, school, werk, vrije tijd) preventie als een vaststaand element in de organisatie of de leefwereld is geïntegreerd. Een lokaal alcohol- en drugbeleid tracht de synthese tussen verschillende sectoren en levensdomeinen te stimuleren.

[1] Wanneer we in deze brochure spreken over alcohol en drugs, bedoelen we alcohol, medicatie en illegale drugs.

Preventie in de horeca?!?

Traditioneel wordt gedacht dat preventie thuishoort in de school en in de opvoeding thuis. De horeca is echter ook een belangrijke partner omdat hier de middelen (alcohol en illegale drugs) vaak een zeer centrale plaats in het gebeuren innemen. Het is ook een plaats waar allerlei mensen (jongeren én volwassenen) elkaar ongedwongen ontmoeten en waar positieve beïnvloeding mogelijk is. Het kunnen optreden in reële situaties is een sterke troef die andere sectoren veel minder kunnen aangrijpen. Bijvoorbeeld: een signaal geven aan jongeren die na de middag op café blijven hangen in plaats van naar de les te gaan, een dronken chauffeur aanbieden een taxi te bellen,... Intenties tot verantwoord gebruik zijn veel gemakkelijker te verwoorden in situaties waarin niet wordt gebruikt (bijvoorbeeld in een discussie thuis of op school) dan in reële situaties waarin vrienden elkaar steeds rondjes trakteren en men deze intenties moet proberen waar te maken.

Positieve beeldvorming

Participatie aan een lokaal alochol- en drugbeleid draagt bij tot een positieve beeldvorming over de sector. Dit is belangrijk als tegenreactie voor de media-aandacht die deze sector vaak verantwoordelijk stelt voor weekendongevallen en druggebruik.
Maar hier ligt ook een valkuil: sommige zaken engageren zich in een lokaal alcohol- en drugbeleid, enkel voor de schone schijn. Om het eigen imago op te poetsen worden dan enkele posters opgehangen tegen druggebruik, maar verder gebeurt er niks.
Positieve beeldvorming en daadwerkelijke samenwerking in een alcohol- en drugbeleid vraagt ook van de horeca een duidelijk en blijvend engagement, waarin samenwerking met andere organisaties en diensten (de school, de politie,...) essentieel is.

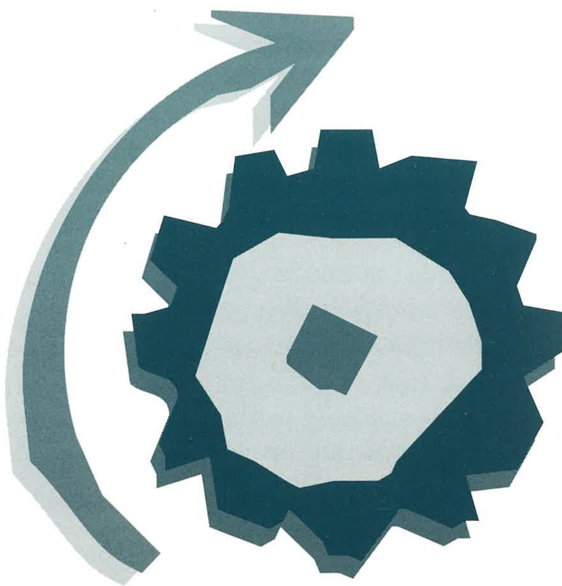
Zelfregulering

Participatie aan een lokaal alcohol- en drugbeleid biedt de sector de kans tot zelfregulering, vooraleer de centrale overheid zelf maatregelen oplegt zoals bijvoorbeeld een algemeen sluitingsuur. Lokale en specifieke regels zijn daarenboven vaak doeltreffender dan algemene beleidsmaatregelen, waarbij de regels op grote schaal moeten worden toegepast en niet worden afgestemd op lokale situaties en problemen. Lokale regelgeving, mede ontwikkeld door de horeca, is meer aanvaardbaar dan overheidsmaatregelen, waarbij de betrokkenheid van de sector vaak onbestaande is.

Samenwerking en overleg

Een alcohol- en drugbeleid wordt bij voorkeur door een samenwerkingsverband uitgewerkt. Concurrentie speelt sterk in deze sector en een gezamenlijk beleid van de horeca in een gemeente of in een bepaalde wijk heeft meer kans op slagen dan een geïsoleerd initiatief.

Daarnaast is overleg en samenwerking met andere sectoren nodig, om de taken en rollen van verschillende partners beter op elkaar af te stemmen. Zo beschikken horeca-uitbaters en organisatoren van festivals over belangrijke informatie over nieuwe trends in druggebruik. Daarnaast is het voor de horeca interessant om op de hoogte te zijn van signalen afkomstig van politie of hulpverlening, om te weten waarmee men in de horeca te maken kan krijgen. Een alcohol- en drugbeleid is immers meer dan een goed preventiebeleid in elke organisatie of dienst. Het gaat om samenwerking en afstemming tussen een algemeen welzijnsbeleid, een gediversifieerd hulpverleningsaanbod, een goed georganiseerd repressief beleid en een preventiebeleid in de verschillende maatschappelijke sectoren. Om deze afstemming te bekomen is participatie aan een lokaal alcohol- en drugbeleid de eerste stap.

2. Een preventiebeleid in het uitgaansleven

2.1 Wat kan preventie van alcohol- en drugproblemen in het uitgaansleven betekenen?

Het gebruik van alcohol en drugs is in het uitgaansleven goed ingeburgerd, voor velen hoort het er als het ware bij. Het merendeel van de uitgaanders heeft of denkt hiermee geen probleem te hebben.
Nochtans kunnen er zich heel wat problemen voordoen: op vlak van de gezondheid van de gebruiker of problemen in verband met het verkeer. Ook kunnen er problemen ontstaan op financieel, psychosociaal en wettelijk vlak. De bedoeling van een preventiebeleid is deze problemen te voorkomen.
Een preventiebeleid is van belang voor de bezoeker van een zaak, maar vooral ook voor de uitbater en het personeel. Het omvat richtlijnen en aandachtspunten en zal op die manier het natte-vinger-werk én paniekvoetbal vermijden.

Een efficiënt preventiebeleid bestaat uit volgende onderdelen:

a. Opstellen van een plan

Duidelijkheid omtrent de visie van de zaak over het gebruik en misbruik van alcohol en drugs is voor iedereen (het personeel, de klanten, externe instanties als politie en rijkswacht) een absolute noodzaak. Het is dus aangewezen een plan op te stellen met een aantal procedures die kunnen aangewend worden als van het plan wordt afgeweken.

Het is van belang dat elke uitbater (in samenspraak met zijn personeel) voor zijn zaak een aantal grenzen afbakent die ook voor het personeel en de klanten duidelijk zijn. Dit gebeurt dus vooraleer er zelfs sprake is van problemen. Het geeft de directie en het personeel een basis om te reageren bij mogelijk misbruik.

Deze richtlijnen worden mede bepaald door de wetgeving en kunnen geconcretiseerd worden in een gedragscode en/of huisreglement. Ze dienen vooral duidelijk te zijn.

b. Voorlichting, vorming en structurele omkadering

Wat kan er preventief gedaan worden naar de bezoekers van de zaak en naar het personeel? De vrijetijdssector in het algemeen heeft ook de mogelijkheid om preventief te handelen. De sfeer in de zaak, de muziek, de inrichting, de mensen die er werken,... bepalen immers het gedrag van de klanten. In de eerste plaats is het dus belangrijk om een positieve sfeer bij het personeel (en alsdus in de zaak) te creëren. De houding van het personeel speelt een cruciale rol: zij kunnen bijvoorbeeld opgeleid worden in het omgaan met probleemgedrag als gevolg van druggebruik. Daarnaast kunnen er allerlei voorlichtingsacties voor de bezoekers opgezet worden.

c. Interventie

Wat moet er gebeuren als er toch problemen zijn: als er illegaal druggebruik wordt geconstateerd, als er overdreven alcohol gebruikt wordt, als er herrie van komt? Tussenbeide komen, interveniëren, kan op verschillende manieren. In tegenstelling tot het plan is de interventie individueel gericht.

Met betrekking tot **alcohol** zijn er een aantal essentiële vuistregels mee te geven.
Enkele voorbeelden:

- *Laat er geen twijfel over bestaan dat je als uitbater de baas bent.*
  Dit betekent dat je als uitbater geen alcoholische dranken schenkt aan zij die te veel gedronken hebben.
  Zorg bij grote drukte voor bewaking bij de ingang en in de zaak voor herkenbaar toezichthoudend personeel.
- *Voorkom het rijden onder invloed.*
  Zorg voor een aanbod waar ook voldoende eetwaren en niet-alcoholische dranken in voorkomen. Plaats eventueel een alcoholtester. Heeft een klant te veel op, wijs hem op het risico en vraag hem nog een tijdje met autorijden te wachten of nog beter met de taxi of eventueel gecontacteerde familie naar huis te gaan.
- *Verstrek geen alcohol bij twijfel over de leeftijd van de klant.*
- *Drink zelf niet tijdens de diensturen. Dit geldt ook voor het personeel.*

Op het niveau van interventie moet een onderscheid gemaakt worden tussen:

- *Er wordt daadwerkelijk gebruik geconstateerd.*
  Er kan op verschillende niveaus gereageerd worden. Je kan **sanctioneren** (wat doe je zelf als uitbater, wat kunnen de portiers doen, wanneer contacteer je politie of rijkswacht) en/of **signaleren** (wat kan je zelf aan begeleiding doen, wie kan je erbij betrekken). Hierbij wordt best rekening gehouden met de omstandigheden waarin het gebruik zich voordoet. Het is aangewezen het personeel te leren omgaan met klanten, hen alerter te maken voor het gedrag van de klant.

- *Er is een vermoeden van gebruik/misbruik/dealen.*
  We menen dat het weinig zinvol is om veel energie te stoppen in het achterhalen van mogelijk gebruik. Bij louter vermoeden van illegaal druggebruik is het goed om niet onmiddellijk tot actie over te gaan. Een verhoogde alertheid, het bundelen van signalen, het informeren en bespreken van deze signalen met andere betrokkenen (bijvoorbeeld met je personeel), leidt tot een beter inzicht en reikt wellicht aanknopingspunten aan om op basis van een doordacht plan, te reageren. Vermijd in elk geval paniekreacties.

Noot

Niet alleen de klanten moeten op de hoogte gesteld worden van de gedragsregels, ook het personeel moet weten waaraan zich te houden. De ervaring leert dat personeel soms niet vrijuit gaat. Aan de andere kant worden zij het eerst met probleemgedrag geconfronteerd.
Het thema alcohol en drugs dient deel uit te maken van een algemeen preventief personeelsbeleid. Het informeert het personeel over de mogelijke consequenties van alcohol- en druggebruik op vlak van veiligheid en gezondheid. Een beleid omvat procedures bij acuut misbruik (dronkenschap, onder invloed) en chronisch (gevorderd) misbruik en geeft mensen de kans hun drugprobleem aan te pakken.

2.2 Vorming en ondersteuning

In deze rubriek nemen we alleen die vorming en ondersteuning op die **op Vlaams niveau** georganiseerd wordt en bij VAD bekend is.
Er is daarnaast ook een **regionaal aanbod**. Dit is op te vragen bij de respectievelijke provinciaal verantwoordelijken van de preventieplatforms en de preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) (zie lijst achteraan). We verwijzen hier ook naar het vormings- en ondersteuningsaanbod van de respectievelijke koepels en diensten.
Tweemaal per jaar bevat het tijdschrift van VAD, de 'VAD-berichten', een **vormingskatern** waarin alle vormingen die door VAD georganiseerd worden zijn opgenomen.
Op de 'VAD-berichten' kan je je gratis abonneren via een telefoontje naar VAD (tel. 02/423.03.33).
Naast deze vormingen kan je bij VAD steeds vormingen **op maat** aanvragen, vormingen die tegemoet komen aan jouw specifieke vormingsbehoefte.

Voor de horeca zijn de voorbije jaren heel wat lokale projecten opgestart die inspirerend kunnen werken voor een toepassing in uw gemeente.

Cursus voor café-uitbater

De Belgische dienst voor Serveerkunst van het Bier (BSB) organiseert zeer frequent cursussen voor beginnende café-uitbaters. Deze opleiding bestaat uit 10 cursusdagen, gespreid over 10 weken.
Eén cursusdeel is gewijd aan **preventie en omgaan met probleemgedrag**. Herkennen van dronkenschap, omgaan met probleemgedrag en in het bijzonder met alcoholmisbruik, grenzen stellen en afspraken maken komen als thema's in de opleiding aan bod.
Contactpersoon: BSB Johan Blervacq, Grote Markt 10, 1000 Brussel, tel. 02/502.75.92, fax: 02/513.09.06, e-mail : BSB@skynet.be

Drugpreventienetwerk (DPN) van het Centraal Bureau der Opsporingen (CBO – programma drugs) – 1998

In 1995 werd het DPN opgericht, waarin 250 preventiewerkers van de rijkswacht, verspreid over de verschillende districten, zich gespecialiseerd hebben in de drugproblematiek.

Project HORECADAN

De doelgroep omvat uitbaters en personeel van discotheken, jeugdclubs en dancings.
De doelstellingen van het programma zijn: verschaffen van kennis, zicht krijgen op eventuele problemen, aanleren van gepaste reacties, aanzetten tot samenwerking met rijkswacht.
Naast het geven van productinformatie wordt aan de hand van een video gewerkt aan het voorkomen van en reageren op dealers in en rond de zaak, er wordt ingegaan op de rechten en plichten van uitbater en personeel en op vraag wordt informatie uitgewisseld over de plaatselijke toestand. Het programma duurt 3 uur.
Het aanbod dient te kaderen in een bestaand beleid van de zaak of er de aanzet toe geven.

Productinformatie

Café-uitbaters (bijvoorbeeld in een bepaalde wijk of gemeente) kunnen op vraag een samenkomst organiseren voor henzelf en hun personeel waarin informatie wordt gegeven over de verschillende drugs (uitzicht, wijze van gebruik, effecten,...). Dit algemeen aanbod kan aangevuld worden met specifieke informatie uit de regio.

Contact: CBO, Matty Balthau, Fritz Toussaintstraat 47, 1050 Brussel tel. 02/642.76.88

Quality Disco's (QD)

QD is een initiatief van een zevental discotheken in Vlaanderen die sinds 1996 een beleid hebben ontwikkeld ten aanzien van druggebruik. Hun uitgangspunt is non-tolerantie tegenover druggebruik. Via het behalen van de ISO-norm 9002 wordt permanent gewerkt aan kwaliteitsgarantie binnen de eigen zaak. QD werkt samen met de rijkswacht en de overheid en vormt een reflectiegroep die onderling informatie uitwisselt en samen antwoorden zoekt op nieuwe fenomenen en trends.
De voorwaarde om aan te sluiten is het behalen van de ISO-norm 9002. Tevens dient een kandidaat-discotheek door één van de leden te worden voorgedragen.

Contact: QD, Grote Steenweg 287b3, 2600 Antwerpen, fax 03/281.12.12

De Bob-bus en de Bob-test

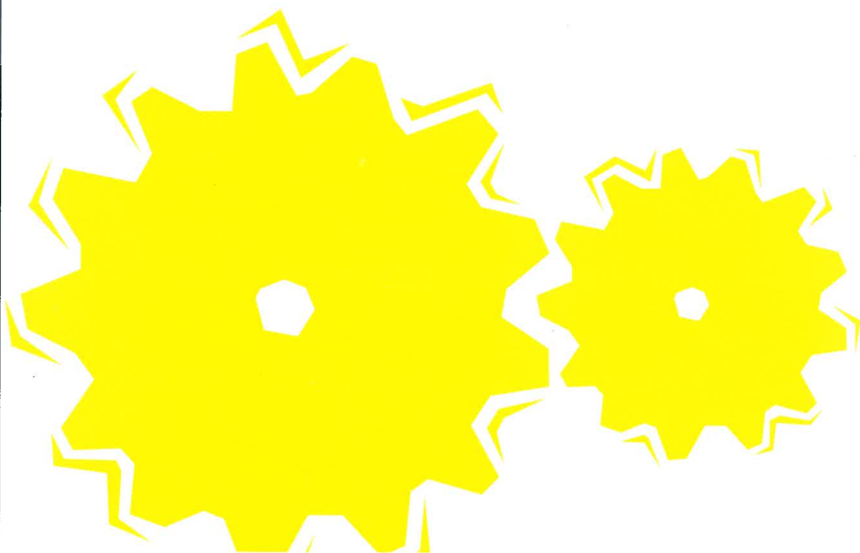
De Bob-bus is een initiatief van het Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid (BIVV) en sluit aan bij de Bob-campagnes (de chauffeur die niet drinkt als hij rijdt) die sinds 1995 als eindejaarscampagne worden gevoerd.

De bus is uitgerust met een rijsimulator. De simulatie betreft een traject van 2,6 km waarbij men de eerste 800 meter in nuchtere toestand rijdt, waarna het rijden onder invloed wordt gesimuleerd (vernauwing gezichtsveld, tragere reflexen). Omstaanders kunnen het gebeuren mee volgen op twee televisieschermen die in de bus zijn geïnstalleerd.

Daarnaast is er de mogelijkheid om via de Bob-test een ademtest te doen, waarmee chauffeurs hun alcoholgehalte kunnen testen vooraleer ze in de wagen stappen.

De bus is beschikbaar voor zomerfestivals, dansavonden, party's, enzovoort en kan worden ingezet in het kader van lokale, bovenlokale of provinciale acties waarbij een combinatie van verkeerstoezicht en sensibilisering wordt nagestreefd.

Contact: BIVV, Haachtsesteenweg 1405, 1150 Brussel, tel. 02/244.15.20

2.3 Vormingsmateriaal en achtergrondinformatie

VAD beschikt over een uitgebreide en gespecialiseerde bibliotheek waar iedereen nationale en internationale tijdschriften en boeken kan consulteren. Boeken kunnen eveneens worden ontleend. De openingsuren van de bibliotheek zijn dinsdag en woensdag van 10u tot 16u.

Voor antwoorden op concrete vragen over drank, drugs en pillen kan je (anoniem) terecht op de Druglijn (tel. 078/15.10.20). De Druglijn is elke werkdag bereikbaar van 12u tot 21u en op zaterdag van 15u tot 21u (zon- en feestdagen gesloten) voor zowel het grote publiek als intermediairen.

Voor meer algemene achtergrondinformatie kan je kiezen uit diverse folders en brochures uit de **catalogus** van VAD. De catalogus is gratis te bekomen bij VAD (tel. 02/423.03.33).

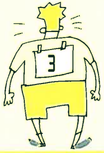
Ook **regionaal** werden folders en brochures uitgewerkt. Voor meer informatie hierover kan je terecht bij de provinciaal verantwoordelijken van de preventieplatforms en de preventiewerkers verbonden aan de CGG (zie lijst achteraan).

Het **Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid (VSPP - 02/500.24.47)** bereidt een aantal inhoudelijke dossiers voor in verband met druggebruik en uitgaansleven (bijvoorbeeld 'Het statuut van portiers: nota in voorbereiding').

JAC-Hasselt, CAD Limburg vzw, VAD, CBJ-Hasselt (Red.). (1994).
Vormingspakket 'Omgaan met druggebruik in de horeca'.

Fed. HoReCa Vlaanderen vzw (Red.). (1995).
Ontwikkelen van een gedragscode en een huisregelement. Dossier Preventiebeleid.
Contactpersoon: Nicola Van Schap (tel. 02/513.64.84)

Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen (Red.). (1996).
Van de biezen naar de klaver: van uitgaansoverlast naar uitgaansoverleg.
Stichting Welzijnszorg provincie Antwerpen: Antwerpen.

3. Intersectoraal werken: de grootste troef!

Niet alleen binnen de eigen sector kan je rond de alcohol- en drugthematiek werken. Initiatieven met organisaties en diensten uit andere sectoren hebben een meerwaarde. Je kan verschillende doelgroepen tegelijk benaderen, creatieve en verrassende initiatieven zijn mogelijk door het samenkomen van verschillende disciplines, je krijgt een bredere kijk op de problematiek en de mogelijke benaderingswijzen, je kan acties realiseren die je alleen niet kan opzetten (omwille van de kosten, gebrek aan de nodige knowhow,...). Vooraleer je samenwerkt moet je elkaars visie en uitgangspunten kennen. Je moet nagaan of je in dezelfde richting kan en wil gaan (cf. Een lokaal alcohol- en drugoverleg: van schakels tot ketting).

Volgende praktijkvoorbeelden kunnen inspireren. Deze praktijkvoorbeelden zijn goede casussen om in een overleg te bespreken. Volgende richtvragen kunnen daar bij gebruikt worden:

- Welke verschillende partners zijn hier betrokken?
- Op welke manier wordt met de partners samengewerkt?
- Welke zijn de sterktes en de zwaktes van dit praktijkvoorbeeld?
- Is dit haalbaar in onze situatie?
- Wat moet het resultaat zijn van de samenwerking/de activiteit? Wanneer is de samenwerking/activiteit geslaagd?
- ...

Stad X is een middelgrote stad in Vlaanderen met een concentratie van middelbare scholen. De leerlingen komen niet alleen uit de stad zelf maar ook uit de wijde omgeving. Traditioneel wordt elk jaar uitgebreid het 'Laatste Honderddagen feest' gevierd door de laatstejaars van de verschillende middelbare scholen. Dit is steeds zonder noemenswaardige incidenten verlopen. Nochtans is het geen evidentie om duizenden jongeren verkleed en uitbundig in het stadscentrum hun gang te laten gaan.

Daarom besluit het stadsbestuur om via de preventiedienst en in samenwerking met de horeca een actievere rol te gaan opnemen om dit op een veilige en niet-belastende manier te laten plaatsvinden.
Met uitbaters van cafés en winkeliers wordt afgesproken wanneer en welke alcoholische dranken al dan niet geschonken of verkocht mogen worden. Met winkeliers van feestmateriaal wordt afgesproken dat zij geen gevaarlijk materiaal verkopen. Met de politie worden afspraken gemaakt in verband met toezicht en controle van spijbelaars. De Lijn legt speciale bussen in om de feestvierders thuis te brengen en het jeugdhuis verzorgt de avondanimatie en een fuif voor alle scholieren in een tent op de grote markt.
Deze afspraken kwamen er natuurlijk niet vanzelf. Met de verschillende groepen werd voorafgaand aan het gebeuren overleg gepleegd, ook met afgevaardigden van de laatstejaars van de verschillende scholen en de schooldirecties. Zij formuleerden een gezamenlijk manifest waarin ze de feestvierders oproepen tot een aantal duidelijke engagementen. Aan het gebeuren werd ook een persconferentie en een bekendmakingsfolder met alle activiteiten gekoppeld.

In gemeente X wilde men de horeca betrekken bij het creëren van een positief en risicobeperkend uitgaansklimaat. Er werd een overleg opgestart tussen horeca, stadsbestuur, politie, rijkswacht en de gezondheidssector. Aanvankelijk stond de horeca wat weigerachtig tegenover het project, maar algauw zagen sommigen er ook de voordelen van in: het overleg was een forum waar ook de horeca met zijn grieven terecht kon en de publiciteit was mooi meegenomen.
In het plaatselijk drugoverleg werd volgende actie gelanceerd. Uitbaters van horecazaken kunnen een label verwerven als ze voldoen aan bepaalde criteria: goed nabuurschap, algemene hygiëne, preventie van lawaaihinder, campagnes, omgaan met illegale producten en alcohol,... Er werd een commissie in het leven geroepen die hierop toekijkt, bestaande uit vertegenwoordigers van politie, rijkswacht, preventiedienst, jeugdraad, gezondheidssector en horeca.
De labeldragende cafés en de kandidaten worden regelmatig samengebracht door de gemeentelijke preventiedienst op overlegvergaderingen waar naast overleg ook ruimte voorzien is voor vorming en informatie. Dit creëert ook overlegkansen tussen de sector en de lokale overheid voor wat betreft veiligheidsmateries. De geïnteresseerde uitbaters worden door twee coaches permanent ondersteund in het realiseren van hun engagement. De labels kunnen ook ingetrokken worden als uitbaters niet meer voldoen aan de vooropgestelde criteria en er ook niet aan werken.

In gemeente X luidde de plaatselijke horeca de alarmbel naar aanleiding van een toenemende drugproblematiek, zowel gebruik als dealen, in hun zaken. Er waren reeds een aantal razzia's in jeugdcafés gebeurd. De horeca betreurde dat ze op die manier te sterk vereenzelvigd werden met de drugproblematiek. Er werd vastgesteld dat er weinig afstemming was tussen de horeca en de politionele diensten. De gemeentelijke preventiedienst riep een overleg in het leven tussen horeca en politionele diensten. Er werden verschillende samenkomsten georganiseerd waarop thema's die voor beide partijen van belang zijn aan bod kunnen komen. In de toekomst zal het overleg gecontinueerd worden en de plaats bij uitstek zijn waar probleemsituaties kunnen besproken worden, er is een vormingsaanbod en er zijn acties in verband met druggebruik en dealen binnen de horeca.

Een bloeiende horecazaak brengt vaak heel wat overlast mee voor de buurt. Dit is ook het geval voor dancing X in gemeente Y. Al geruime tijd ontvangt het gemeentebestuur met de regelmaat van de klok petities van buurtbewoners met de vraag om in te grijpen. In samenwerking met de preventiedienst wordt een bevraging georganiseerd bij de buurtbewoners. De resultaten van deze bevraging zullen voorgesteld worden in de buurtkrant en op een buurtvergadering. Op deze vergadering zullen een beperkt aantal vertegenwoordigers van de buurtbewoners, politionele diensten en enkele mensen van de dancing aanwezig zijn. Om te vermijden dat deze buurtvergadering ontaardt in een over en weer slingeren van verwijten wordt zoveel mogelijk oplossingsgericht gewerkt. Reeds in de bevraging wordt niet alleen gevraagd naar klachten die mensen hebben, maar ook naar oplossingen die zij zien.

Dit overleg resulteerde in een werkgroep 'buurtbeheer' waarin de verschillende partijen vertegenwoordigd zijn. Hun voornaamste taak is de realisatie van de voorgestelde oplossingen en tussentijdse evaluaties van de toestand.

In heel wat steden en gemeenten is spijbelen een groeiend probleem. Heel wat jongeren brengen af en toe een deel van hun schooldag door op café in plaats van op de schoolbanken. In gemeente X liep het probleem nog niet uit de hand, maar men wou toch tijdig een initiatief nemen om het spijbelen in te dijken, alvorens de situatie zou escaleren en men naar de grote middelen zoals controles in cafés zou moeten grijpen.

In overleg met de horeca, de gemeentepolitie en de scholen werd in een aantal jongerencafés een zogenaamde 'spijbelbel' geïnstalleerd. Deze moet er voor zorgen dat alle leerlingen op tijd in de klas zijn. Met de uitbaters werd afgesproken dat zij de bel luiden net voor het begin van de lessen. De bedoeling is dat de leerlingen op dit signaal hun spullen pakken en naar school vertrekken. Wie dan toch nog in het café blijft, riskeert strafstudie.

Uitgaan, alcohol en verkeer vormen een gevaarlijke combinatie. Met de eindejaarsfeesten in het vooruitzicht denkt het alcohol- en drugoverleg van gemeente X na over maatregelen om deze op een veilige manier te laten verlopen. Een groep jonge mensen, verbonden aan het jeugdhuis, heeft vorig jaar een soort 'responsible young drivers'-systeem opgezet en zij zijn van plan dit te herhalen, maar alleen dit, weliswaar waardevolle, initiatief is duidelijk niet toereikend. Er wordt een overleg opgestart met vertegenwoordigers van de horeca, de Lijn en de plaatselijke taximaatschappijen. Na enkele weken ligt er een mooi vervoersplan op tafel. Het kostenplaatje wordt gedeeld door de gemeente en de horeca.

Discotheek X is één van de grootste uitgaansgelegenheden in de regio. Van donderdagavond tot dinsdagmorgen is het er elke week 'volle bak'. Op de parking is het een komen en gaan van feestvierders. De ene na de andere auto reed met gierende banden weg. Voortdurend kwamen oververhitte bezoekers een luchtje scheppen. Dat gebeurde met het nodige lawaai. Buurtbewoners constateerden dat er open en bloot alcohol en drugs werden gebruikt. Hun groeiende ontevredenheid deed de discotheekuitbater in samenwerking met de rijkswacht de nodige maatregelen treffen. De parking werd ingrijpend veranderd: felle lichtspots ontmoedigen langdurige samenkomsten en de snelheid op de ingangsweg werd verminderd door het aanleggen van verkeersdrempels. De bezoekers worden door affiches op de gevaren van overmatig alcoholgebruik gewezen. Ook kan je bordjes zien met 'drugs verboden'. In een eerste fase werden er op de toegangswegen ook controles door de rijkswacht uitgevoerd. Discotheek X is nog steeds een drukbezochte discotheek.

Stad X is bekend voor zijn uitbundig nachtleven na 2 uur. Van heinde en ver komen uitgaanders er naar toe omdat er heel wat discotheken zijn waar je makkelijk tot de vroege (middag)uren kan uitgaan. Dat geeft heel wat problemen voor buurtbewoners. In het plaatselijk drugoverleg, waarbij de discotheekuitbaters betrokken zijn, werd afgesproken allerlei initiatieven te ontwikkelen om de feestvierders vroeger aan hun trekken te laten komen. Op die manier gaan ze misschien ook wel wat vroeger naar huis. Zo is er reductie op de inkomprijs voor 22 uur en gelden er lagere prijzen voor niet-alcoholische dranken vanaf 2 uur.

BIJLAGEN

Lijst regionale preventiewerkers

Provincie West-Vlaanderen

- **Regio Oostende**
  Roos De Venter
  Hilde Vanhuele
  CGG Oostende
  Frère Orbanstraat 143
  8400 Oostende
  Tel. 059/50.05.50 / 059/51.27.53
  Fax 059/51.12.56

- **Regio Roeselare**
  Luc Wouters
  CGG Roeselare
  J. Lagaelaan 21
  8800 Roeselare
  Tel. 051/22.51.92
  Fax 051/24.87.97

Provincie Oost-Vlaanderen

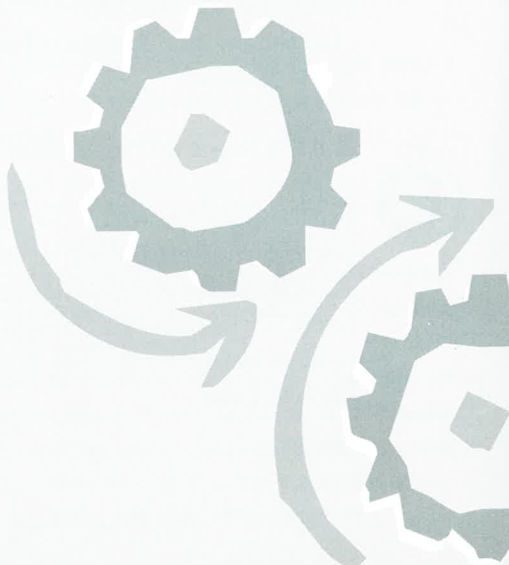
- **Regio Gent**
  Mark Tack
  CAT Preventiehuis
  Martelaarslaan 204a
  9000 Gent
  Tel. 09/233.58.58
  Fax 09/233.29.82

- **Regio Sint-Niklaas**
  Agnes De Decker
  Sabine Markovitz
  Terapiecentrum Sint-Niklaas
  Grote Markt 37
  9100 Sint-Niklaas
  Tel. 03/760.00.50
  Fax 03/760.00.39

Provincie Vlaams-Brabant

- **Regio Leuven**
  Michèle Staelens
  Martine Couvreur
  CGG Leuven
  Vital Decosterstraat 86
  3000 Leuven
  Tel. 016/32.97.11
  Fax 016/32.97.02

- **Regio Brussel-Halle-Vilvoorde**
  Goedele Slots
  Ingrid Delameillieure
  Primavera
  De Smet de Naeyerlaan 470
  1090 Brussel
  Tel. 02/478.90.90
  Fax 02/479.87.75

Provincie Antwerpen

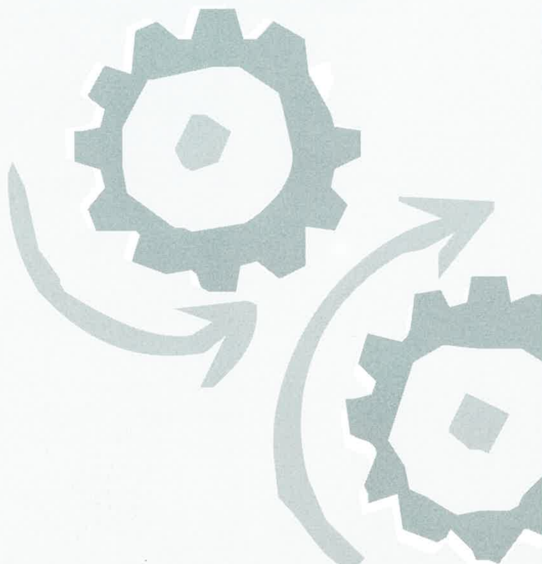
- **Regio Mechelen**
  Peter Aertsen
  CGG Mechelen
  Hanswijkstraat 48
  2800 Mechelen
  Tel. 015/42.08.32
  Fax 015/42.05.05

- **Regio Antwerpen**
  Selm Nelissen
  Altox
  Ketsstraat 17
  2018 Antwerpen
  Tel. 03/235.21.74
  Fax 03/235.37.96

- **Regio Turnhout**
  Eric Nysmans
  CGG Turnhout
  Smalvoortstraat 2
  2300 Turnhout
  Tel. 014/41.09.67
  Fax 014/47.07.10

Provincie Limburg

- Carlo Baeten
  Marjet Vanderstraeten
  CAD
  Kuringersteenweg 34
  3500 Hasselt
  Tel. 011/85.15.53
  Fax 011/27.53.68

Lijst provinciaal verantwoordelijken

Bert Mostien
6° Directie, afdeling 62
gezondheidszorg
W. Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09/267.75.49
Fax 09/267.75.99

Chris Caubergs
Directie welzijn en huisvesting
Diestsesteenweg 52
3010 Leuven
Tel. 016/26.73.31
Fax 016/26.73.01

Filip Coussée
Dienst Welzijn
Koning Leopold III-laan 41
8200 Brugge
Tel. 050/40.35.40
Fax 050/40.31.07

Elke Adriaens
Vlaamse Gemeenschapscommissie
Dienst welzijn en gezondheid
Lombardstraat 41
1000 Brussel
Tel. 02/548.05.85
Fax 02/548.05.92

Bernard Bruggeman
Provincie Antwerpen
Dienst Openbare gezondheid en
Ontwikkelingssamenwerking
Elisabethlei 22
2018 Antwerpen
Tel. 03/240.56.45
Fax 03/240.56.79
e-mail: welzijn@provant.be

Alain Lorquin
Provinciaal gezondheidscentrum
Dienst volksgezondheid
Stadsomvaart 9
3500 Hasselt
Tel. 011/23.08.68
Fax 011/23.08.59

Hebben een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van deze publicatie:

Werkgroep 'publicaties lokaal beleid':

Denis Corthier, zorgafstemmer CGG Mechelen
Filip Coussée, provinciaal verantwoordelijke drugpreventiecoördinatie West-Vlaanderen
Martine Couvreur, preventiewerker CGG Leuven
Roos Goemaere, zorgafstemmer Regionaal Drugplatform Midden-West-Vlaanderen
Roos De Venter, preventiewerker CGG Oostende
Eddy Klijnen, gezondheidscoördinator regio Midden-Antwerpen
Isabel Lamote, begeleider van lokale projecten, CAT Preventiehuis Gent
Els Vandenberghe, stafmedewerker VAD

Stuurgroep 'lokaal alcohol- en drugbeleid':

Peter Aertsen, Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen
Jacky Babeliowski, Generale Staf van de rijkswacht - Centraal Bureau der Opsporingen
Johan Bertels, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk - In Petto
Filip Coussée, provincie West-Vlaanderen
Jan De Haes, Fed. HoReCa Vlaanderen vzw
Filip De Sager, Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid
Chico Detrez, Stichting - Lodewijk de Raet, sector onderwijs
Marjan De Vriendt en Chris Meesen, VIG Functionele Werkgroep Lokale Gezondheidsbevordering
Charles De Winter, Generale Staf van de rijkswacht - Centraal Bureau der Opsporingen
Marijs Geirnaert, VAD
Marie-Claire Lambrechts, VAD, sector arbeid
Selm Nelissen, Altox Antwerpen
Guy Redig, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten
Els Vandenberghe, VAD
Iris Van Riet, Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling vzw
Marian Verbeek, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
Koen Wouters, politie Beersel

Met dank voor feedback aan

- de preventiewerkers verbonden aan de CGG
- de VAD-stafmedewerkers
- het VAD-secretariaat

Realisatie en eindredactie:
Marijs Geirnaert, directeur VAD
Marie-Claire Lambrechts, stafmedewerker VAD
Inge Baeten, stafmedewerker VAD

Deze uitgave kwam tot stand met de financiële steun
van de Vlaamse Gemeenschap
en de Europese Drugpreventieweek.

Reeks publicaties:

EEN LOKAAL ALCOHOL- EN DRUGBELEID
SCHAKEL JEZELF IN!

Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: een globale kijk

Wat? Een visietekst over een lokaal alcohol- en drugbeleid als kader voor het vormgeven van uw beleid
Voor wie? Voor voortrekkers en partners van een lokaal alcohol- en drugoverleg, maar ook voor elke geïnteresseerde praktijkwerker

Een lokaal alcohol- en drugoverleg: van schakels tot ketting

Wat? Een draaiboek om uw eigen lokaal alcohol- en drugoverleg in de praktijk vorm te geven, in kaart te brengen en verder te ontwikkelen
Voor wie? Voor lokale sleutelfiguren

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak

Wat? Sectorbrochures die u een zicht geven op de mogelijkheden om in en tussen sectoren rond alcohol en drugs te werken
Voor wie?

Jeugdwerk
Voor jeugdwerkers (verantwoordelijken van jeugdhuizen, leiders van jeugdbewegingen, monitoren van kampen,...) en voor lokale beleidsmakers in deze sector

Onderwijs
Voor leerkrachten, schooldirecties, Centra voor Leerlingenbegeleiding,... en voor lokale beleidsmakers in deze sector

Sociaal-cultureel werk
Voor educatieve medewerkers en lesgevers in sociaal-culturele verenigingen en voor lokale beleidsmakers in deze sector

Uitgaansleven
Voor uitbaters en personeel van cafés, bars, discotheken en voor organisatoren van fuiven, festivals,...

Werk
Voor iedereen die in een organisatie bevoegd is om een alcohol- en drugbeleid voor het eigen personeel vorm te geven

Welzijnssector
Voor medewerkers uit Centra voor Algemeen Welzijnswerk, OCMW, voorzieningen en Comités Bijzondere Jeugdzorg, buurt- en opbouwwerkers, straathoekwerkers en lokale beleidsmakers in deze sector

Gezondheidssector
Voor huisartsen en apothekers (die op lokaal vlak de belangrijkste partners zijn) en voor de in de verslavingsproblematiek gespecialiseerde hulpverleners

Gemeente
Voor burgemeesters, schepenen, geïnteresseerde gemeentelijke mandatarissen en ambtenaren die werk willen maken van een lokaal alcohol- en drugbeleid. Deze brochure geeft aan waarom het voor de gemeente interessant is om hierin een taak op te nemen en wat haar mogelijkheden zijn.

Deze brochures vormen ook een handige leidraad voor de voortrekker van een lokaal alcohol- en drugoverleg.

Voor meer informatie en bestellingen: tel. 02/423.03.33

Verantwoordelijke uitgever: Stan Ansoms, VAD E. Tollenaerestraat 15 · 1020 Brussel